

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobců: a) **nezl. D. D.**, narozen X
b) **D. D.**, narozen X
oba státní příslušníci Ukrajiny
oba bytem X
oba zastoupeni advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 831/21, Nové Město, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobách proti rozhodnutím** žalovaného ze dne 9. 3. 2021, č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL11-R2-2017 a č. j. OAM-550/ZA-ZA11-VL11-2020,

takto:

- I. Řízení vedená u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 48 Az 9/2021 a sp. zn. 48 Az 10/2021 se spojují ke společnému projednání. Věci budou nadále vedeny pod sp. zn. 48 Az 9/2021.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 3. 2021, č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL11-R2-2017 a č. j. OAM-550/ZA-ZA11-VL11-2020, se ruší a věci se vracejí žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit každému ze žalobců na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Matěje Šedivého.

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobce a) se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), doručenou Městskému soudu v Praze dne 16. 4. 2021 a tímto soudem usnesením ze dne 3. 5. 2021, č. j. 2 Az 11/2021-23, postoupenou soudu zdejšímu, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL11-R2-2017 (dále jen „napadené rozhodnutí A“), jímž žalovaný rozhodl, že se žalobci a) mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje. Žalobce b) se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., doručenou Městskému soudu v Praze dne 16. 4. 2021 a tímto soudem usnesením ze dne 23. 4. 2021, č. j. 4 Az 12/2021-19, postoupenou soudu zdejšímu, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí č. j. OAM-550/ZA-ZA11-VL11-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí B“ a společně s napadeným rozhodnutím A dále jen „napadená rozhodnutí“), jímž žalovaný podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil řízení o žádosti žalobce b) o udělení mezinárodní ochrany, jelikož opakovanou (druhou) žádost posoudil jako nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
2. Žalobce a) namítá, že žalovaný nezjistil skutečný stav věci. Vycházel totiž ze zastaralého skutkového stavu a výpovědi matky žalobce a) [a manželky žalobce b)], která zemřela. Žalovaný neprovedl pohovor se žalobcem a) ani s jeho otcem jako jediným jeho žijícím zákonným zástupcem [žalobcem b)], a postupoval proto v rozporu s § 23 zákona o azylu. Žalobci a) přitom bylo 16 let a je schopen formulovat a vyjádřit své názory. Zároveň je napadené rozhodnutí A nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se žalovaný nevypořádal s návrhem na „sloučení řízení“ vedených o jeho žádosti a žádosti žalobce b). Závěrem pak uvádí, že v jeho případě je návrat znemožněn, neboť pochází z Doněcké oblasti pod kontrolou separatistů.
3. Žalobce b) namítá, že v opakované žádosti neuvádí duplicitní skutečnosti. V období před podáním druhé žádosti totiž došlo k podstatné změně okolností spočívající v úmrtí jeho manželky a matky žalobce a). Péče o syna proto zůstala pouze na něm, přičemž syn nezná zemi původu, neboť podstatnou část svého života prožil na území České republiky (dále též „ČR“). Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí B pak namítá ze stejného důvodu jako žalobce a) ohledně napadeného rozhodnutí A. Žalovaný rovněž nereagoval na obavy žalobce b) ze msty rodiny jeho manželky, která jej obviňuje z podílu na jejím úmrtí, ani nehodnotil bezpečnostní situaci v zemi původu. Rovněž žalovaný opomněl, že žalobce a) je silně integrován do české společnosti a jeho jediným zákonným zástupcem je právě žalobce b).
4. Žalovaný ve vyjádření k oběma žalobám navrhl jejich zamítnutí. Za žalobce a) podala jako jeho zákonná zástupkyně žádost o mezinárodní ochranu dne 28. 12. 2017 matka a pohovor s ní byl proveden dne 5. 1. 2018. V této době bylo žalobci a) pouhých 12 let, přičemž kvalita pohovoru by byla ovlivněna jeho nízkým věkem v době odchodu z vlasti (v pěti letech). Takový postup proto byl zcela v pořádku. K námitkám žalobce b) pak obšírně uvádí, že žalobce b) neuvedl žádné nové skutečnosti ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu ani se takové neobjevily.

Spojení věcí

5. Podle § 39 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 31 odst. 3 s. ř. s. může samosoudce usnesením spojit ke společnému projednání samostatné žaloby směřující proti témuž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí.
6. S ohledem na skutečnost, že se v projednávané věci jedná o věc mezinárodní ochrany otce a jeho nezletilého syna, který je v jeho péči, soud vyhodnotil, že předmětem obou řízení jsou shodné či obdobné skutkové a právní otázky, a bylo by tudíž nevhodné o těchto věcech vést samostatná řízení. Soud proto výrokem I spojil věci ke společnému projednání s tím, že řízení bude nadále vedeno pod starší spisovou značkou sp. zn. 48 Az 9/2021, neboť v této věci byla žaloba podána nejdříve.

Splnění procesních předpokladů

7. Soud ověřil, že žaloby byly podány včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobami k tomu oprávněnými a že splňují všechny formální náležitosti na ně kladené. Jde tedy o žaloby věcně projednatelné. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť pro takový postup byly splněny zákonné podmínky (§ 76 odst. 1 s. ř. s.).

Skutková zjištění vycházející z obsahu správních spisů

8. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce b) podal první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 28. 12. 2017 a dne 5. 1. 2018 poskytl údaje k podané žádosti a téhož dne s ním byl proveden pohovor. Z těchto úkonů mimo jiné vyplývá: (i) je státním příslušníkem Ukrajiny; (ii) je ruské národnosti; (iii) dorozumí se česky, rusky a ukrajinsky; (iv) není členem politické strany či organizace a politické přesvědčení nemá; (v) má manželku a syna, kteří rovněž žádají o mezinárodní ochranu; (vi) v zemi původu žil naposledy se svou rodinou ve městě Amvrosijivka v Doněcké oblasti; (vii) na území ČR vstoupil poprvé v roce 2007 (pracovní vízum), poté v roce 2010 společně s rodinou (měl povolení k pobytu za účelem podnikání); (viii) na území ČR má matku, která zde legálně pobývá již 20 let (trvalý pobyt) a se kterou komunikuje a stará se o ni. Jako důvod své žádosti uvedl: *„Začali jsme mít problémy s našimi vízy – neprodloužili nám zde dlouhodobá víza a my se nemáme kam vrátit. Mám strach o rodinu, žili jsme dříve v Doněcké oblasti. Chci již zůstat s rodinou v ČR, veškeré zázemí mám tady. Chci žít s rodinou zde. V Doněcké oblasti panuje válka. Mám v Doněcku sestru a ta mi radí, abychom se nevraceli. [...] znám Prahu, znám češtinu“*.
9. Rozhodnutím ze dne 4. 6. 2018, č. j. OAM-1067/ZA-ZA11-VL16-2017, žalovaný rozhodl, že se mezinárodní ochrana žalobce b) podle § 12 až § 14b zákona o azylu neuděluje. Právní moci nabylo toto rozhodnutí dne 21. 6. 2018. Proti němu podal žalobce b) žalobu, kterou zdejší soud rozsudkem ze dne 14. 2. 2020, č. j. 52 Az 29/2019-83, zamítl. Následnou kasační stížnost proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 25. 6. 2020, č. j. 9 Azs 64/2020-43.
10. Žalobce a) podal prostřednictvím své matky žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 28. 12. 2017. K podané žádosti poskytla jeho matka údaje, přičemž uvedla obdobné skutečnosti jako žalobce b). Národnost žalobce a) je ukrajinská. Stran důvodů žádosti navíc uvedla: *„Syn brečí ihned, jak slyší, že se budeme muset vrátit na Ukrajinu. Syn již mluví česky, píše česky, líbí se mu zde.“* Na otázku, kdy přicestoval na území ČR, odpověděla, že společně s ní v roce 2010. Při pohovoru dne 5. 1. 2018 dále uvedla, že zde již mají byt, psa a žalobce a) zde chodí do školy.
11. Rozhodnutím ze dne 4. 6. 2018, č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL16-2017, žalovaný rozhodl, že se žalobce a) a jeho matce mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona o azylu

neuděluje. Právní moci nabylo toto rozhodnutí dne 21. 6. 2018. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce a) žalobu. Rozsudkem ze dne 7. 5. 2020, č. j. 45 Az 29/2019-95, zdejší soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 4. 6. 2018 a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

12. Z úmrtního listu ze dne 10. 10. 2019 vyplývá, že matka žalobce a) a manželka žalobce b) zemřela dne 5. 9. 2019.
13. Žalobce b) podal opakovanou (druhou) žádost o mezinárodní ochranu dne 24. 8. 2020. K důvodům své žádosti uvedl: *„Žádám kvůli synovi, syn chodí do české školy, přijel sem, když mu byly 4 roky, je už Čech. Chtěl bych aspoň, aby tady dodělal školu. Syn neumí ukrajinsky ani rusky psát ani číst. Potřebuji tady zůstat alespoň do jeho 18 let. Dalším důvodem je skutečnost, že jsem přišel o ženu. Nevím, jestli bych se dokázal bez svojí mámy o syna postarat. Bydlíme s mámou ve Zvonicích, našel jsem si tam práci. Bezpečnostní stav v Doněcku se zhoršil, nic se tam nezměnilo, pořád se tam střelí. Nemám na Ukrajině kde bydlet, nemám tam zázemí, stal by se ze mě bezdomovec. Chtěl bych doložit kopii úmrtního listu manželky a potvrzení o zaměstnání. Nechci se vracet na Ukrajinu. Manželka spáchala sebevraždu, ale mému synovi jsme řekli, že maminka měla autonehodu. Nakonec vyšla pravda najevo a všichni z toho obvinili mě, hlavně rodina manželky. Řekli mi, že bych mohl dopadnout stejně, když přijedu na Ukrajinu. Když dostanu možnost, rád bych tady žil jako plnohodnotný občan, platím daně, umím dobře česky. Chtěl bych si zde budovat další život, najít si novou manželku.“*
14. Podáními ze dne 27. 9. 2020 žalobci požádali, aby byla řízení o jejich žádostech o mezinárodní ochranu „sloučena“.
15. Dne 19. 1. 2021 se žalobci (prostřednictvím svého advokáta) seznámili s podklady pro vydání rozhodnutí, nicméně práva vyjádřit se k nim nebo navrhnout jejich doplnění nevyužili.
16. Pro posouzení situace v zemi původu jsou součástí správních spisů dokumenty zpracované žalovaným ohledně hodnocení situace v zemi původu žalobců.
17. Napadeným rozhodnutím A žalovaný rozhodl tak, jak je uvedeno v bodu 1 tohoto rozsudku. Vycházel ze shromážděných dokumentů o situaci v zemi původu žalobce a) a údajů a skutečností vyplývajících z pohovoru provedeného s jeho matkou dne 5. 1. 2018. Ve vztahu k udělení azylu podle § 12 zákona o azylu žalovaný neshledal důvody pro jeho udělení. Ohledně udělení humanitárního azylu má žalovaný za to, že případ žalobce a) není nijak výjimečný, aby byl shledán důvod pro udělení humanitárního azylu. Ohledně § 14a zákona o azylu týkajícího se doplňkové ochrany dospěl k závěru, že nejsou naplněny podmínky tohoto ustanovení a případné problémy může žalobce a) vyřešit v rámci vnitřního přesídlení z lokalizovaných území, kde probíhá ozbrojený konflikt. Zásah do práva na soukromý a rodinný život neshledal, neboť jej může žalobce a) realizovat společně se žalobcem b) na území země původu, které není zasaženo místním konfliktem na východě území.
18. Napadeným rozhodnutím B žalovaný rozhodl tak, jak je uvedeno v bodu 1 tohoto rozsudku. Shledal, že se v případě žalobce b) jedná o opakovanou (druhou) žádost o mezinárodní ochranu. Ve vztahu k aplikaci § 11a odst. 1 zákona o azylu dospěl k závěru, že žalobce b) neuvedl žádné nové relevantní skutečnosti ani se takové (ohledně situace v zemi původu) neobjevily. Zhodnotil, že žalobce b) uvádí totožné skutečnosti jako v případě jeho první žádosti – snahu o legalizaci pobytu a obavu z bezpečnostní situace na

východě Ukrajiny. Skutečnosti, že jeho manželka zemřela a že je nyní jediným zákonným zástupcem svého nezletilého syna, který je integrován do české společnosti, a že v ČR žije 20 let jeho matka, se kterou o žalobce a) společně pečují, nenaplnují důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 či § 14a zákona o azylu.

Posouzení žalob soudem

19. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy EU byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (srov. čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, a žádosti žalobců o mezinárodní ochranu byly v projednávané věci podány po tomto datu, mohou se žalobci dovolávat přímého účinku uvedeného článku procedurální směrnice. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se pak neužije.
20. Ve světle recentní judikatury je dále nezbytné přihlédnout k okolnostem nastalým po vydání napadených rozhodnutí rovněž z důvodu norem používajících aplikační přednost ve smyslu čl. 1 odst. 2 a čl. 10 Ústavy, jimiž jsou ve věcech mezinárodní ochrany zejména čl. 2 a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (č. 209/1992 Sb.; dále jen „Evropská úmluva“) a zásada *non-refoulement* (srov. např. rozsudky NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, a ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022-32).
21. Vztahem § 75 odst. 1 s. ř. s. a požadavků plynoucích z Evropské úmluvy se NSS zabýval v rozsudku ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019-48. Dle tohoto rozsudku vyjadřuje § 75 odst. 1 s. ř. s. obecnou zásadu, která však musí ve výjimečných případech ustoupit požadavkům plynoucím z přednostní aplikace Evropské úmluvy. Tento výklad nevede k protiústavnosti daného ustanovení, ale k povinnosti jeho ústavně konformního výkladu. Dle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, platí: *„Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 [Evropské úmluvy]. [...] Pro daný případ to znamená, že by soud nemohl přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrožící vážnou újmu v zemi původu, které žalovaný nezohlednil, za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta“* (zvýraznění doplněno soudem).
22. V rozsudku ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022-31, NSS uvedl, že *„[n]a Ukrajinu dne 24. 2. 2022 zaútočila vojska Ruské federace a vypukla válka, která zasahuje celé její území. Z Ukrajiny proudí do Evropy milióny uprchlíků. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. Probíhající ruská invaze na Ukrajinu je přitom notorietu, kterou není třeba dokazovat.“*
23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí A sice souhlasil s tím, že je situace v dané oblasti problematická, nicméně uvedl, že žalobce a) [společně se svým otcem] má možnost své problémy vyřešit pomocí vnitřního přesídlení do některé z bezpečných částí země původu.

Tato teze však s ohledem na současný ozbrojený konflikt probíhající na celém území Ukrajiny neobstojí. Ze shodného důvodu není udržitelné ani konstatování žalovaného, že Ukrajinu je třeba považovat za bezpečnou zemi původu podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů. Podle soudu je zjevné, že s ohledem na okolnosti týkající se žalobce a) a jeho konkrétní příběh představuje invaze Ruska na území země původu žalobce a) výjimečnou skutečnost, ke které je třeba přihlédnout, ačkoliv nastala až po vydání napadeného rozhodnutí A (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31).

24. Správní soudy nemohou plnit funkci dalšího stupně správního řízení. Nemohou tak za žalovaného provést nové úplné posouzení skutkového stavu, na jehož základě by mohly rozhodnout, že je kvůli novým skutečnostem žalobci a) třeba udělit jednu z forem mezinárodní ochrany upravených v zákoně o azylu. Je tedy na žalovaném, aby znovu posoudil aktuální situaci v zemi původu a důsledky z toho pro žalobce a) plynoucí (srov. rozsudek NSS č. j. 9 Azs 13/2022-32).
25. S ohledem na tuto zásadní změnu v bezpečnostní situaci na Ukrajině, soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí A podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodování, vyžaduje podstatné doplnění.
26. Obdobně soud posoudil žalobu žalobce b), ačkoliv napadené rozhodnutí B je rozhodnutím o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Podle rozsudku NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74, pokud bylo řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení.
27. Z konstrukce právní úpravy uvedené v zákoně o azylu vyplývá, že v případě nepřípustných žádostí se řízení zastavuje [§ 25 písm. i) zákona o azylu], aniž by správní orgán musel přistoupit k meritornímu přezkoumání důvodů žádosti. Ze znění § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 11a odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že novou skutečností je pouze taková skutečnost, kterou žalobce b) nemohl bez své viny uvést v řízení o předchozí žádosti, tedy skutečnost, která v té době vůbec neexistovala nebo o které žadatel objektivně bez své viny nevěděl. Tato skutečnost pak musí nasvědčovat tomu, že žadateli hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo vážná újma podle § 14a zákona o azylu.
28. Z rozsudku NSS ze dne 14. 8. 2014, č. j. 9 Azs 171/2014-31, plyne, že „aby mohla být nová skutečnost podkladem pro řízení o mezinárodní ochraně, musí mít z hlediska udělení mezinárodní ochrany určitou relevanci. Teprve v tom případě je nová skutečnost způsobilým podkladem pro nové řízení“. Za nové skutečnosti nebo zjištění je pak ve smyslu procedurální směrnice nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, či usnesení ze dne 4. 10. 2018, č. j. 5 Azs 181/2018-45).
29. Dle rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, je správní orgán povinen v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvést zdůvodněný závěr o tom, že „1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění

uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“.

30. Novou skutečností relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, kterou žalobce b) nemohl uplatnit v předchozí žádosti, která zároveň představuje okolnost zásadně měnící situaci v zemi jeho původu, jež by mohla zakládat důvodnost žádosti, a k níž má soud vzhledem k výše uvedenému povinnost přihlídnout, je v projednávané věci podle soudu invaze Ruska na území země původu žalobce b). Je proto novou skutečností ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Soud proto přistoupil rovněž ke zrušení napadeného rozhodnutí B podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodování, vyžaduje podstatné doplnění.
31. Jelikož ke zrušení napadených rozhodnutí došlo kvůli vážné změně situace v zemi původu žalobců nastalé po vydání napadených rozhodnutí, soud se již pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými žalobními námitkami. Soud nicméně považuje s ohledem na další řízení za vhodné (ačkoliv tak činí nad rámec nezbytného odůvodnění a rozhodovacích důvodů tohoto rozsudku) vyjádřit se k některým sporným otázkám týkajícím se napadených rozhodnutí a řízení, která jejich vydání předcházela.
32. Podle § 3 odst. 5 zákona o azylu, podal-li rodič, o jehož žádosti o udělení mezinárodní ochrany vede ministerstvo vnitřní řízení, za své nezletilé dítě žádost o udělení mezinárodní ochrany, vede se o těchto žádostech společné řízení, nerozhodne-li ministerstvo vnitřní usnesením o vyloučení ze společného řízení, zejména z důvodu ochrany práv a oprávněných zájmů dítěte.
33. Podle čl. 3 bodu 1 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.) musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.
34. Jak vyplývá z dikce § 3 odst. 5 zákona o azylu je účelem tohoto ustanovení zajistit, že situace nezletilých dětí bude posuzována společně s jejich rodiči rovněž žádajícími o mezinárodní ochranu. Cílem tedy je posoudit celou situaci těchto žadatelů v jejich komplexnosti a s ohledem na jejich zranitelnost. Aby proto bylo uvedeným procesním požadavkům učiněno v dalším řízení zadost, jako vhodné se jeví spojit řízení o žádostech žalobců ke společnému řízení ve smyslu § 140 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
35. Dále soud uvádí, že ačkoliv ve věci žalobce a) v rozsudku č. j. 45 Az 29/2019-95 nad rámec nezbytného odůvodnění uvedl, že pohovor se žalobcem a) nebyl nezbytný ke zjištění stavu věci, neboť jeho matka jejich společný příběh vylíčila dostatečně, nemůže ve vztahu k předcházejícímu řízení (a dalšímu řízení) již takový závěr obstát.
36. Podle § 23 odst. 1 zákona o azylu žalovaný provede za účelem zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, pohovor se žadatelem o udělení mezinárodní ochrany. O provedeném pohovoru se sepisuje protokol. Protokol je zejména přepisem otázek ministerstva a odpovědí žadatele o udělení mezinárodní ochrany.
37. Podle § 23 odst. 2 písm. c) zákona o azylu se pohovor neprovádí, jde-li o nezletilého žadatele o udělení mezinárodní ochrany s výjimkou nezletilé osoby bez doprovodu, není-li pohovor nezbytný ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

38. Již pouhá skutečnost, že pohovor ohledně situace žalobce a) byl proveden pouze dne 5. 1. 2018, tj. téměř tři roky před tím, než bylo vydáno napadené rozhodnutí A, a pouze prostřednictvím jeho matky, svědčí podle soudu o nedostatečné snaze žalovaného zjistit stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti.
39. Z judikatury NSS vyplývá, že „[r]ozhodnutí správního orgánu o tom, že se žadateli neuděluje mezinárodní ochrana dle § 12 až § 14b [zákonu o azylu], nemůže obstát, pokud správní orgán rezignuje na své základní povinnosti v řízení ve věci mezinárodní ochrany, tedy **neprovede řádně pohovor s žadatelem tak, aby položené otázky důsledně směřovaly ke zjištění veškerých rozhodných skutečností a k prověření hodnověrnosti žadatelova azylového příběhu**, neobstará si relevantní informace o zemi původu, které by byly specificky zaměřeny na azylový příběh žadatele a z něj vyplývající rozhodné skutkové otázky, a ani informace, které si obstará, řádně a objektivně nezhodnotí a s rozhodnými skutečnostmi k posouzení, zda žadatel naplňuje definici uprchlíka dle § 12 písm. b) zákona o azylu, či má nárok na udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, se řádně nevypořádá“ (rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36; zvýraznění doplněno soudem).
40. V předcházejícím řízení (na rozdíl od věci řešené zdejší soudem v rozsudku č. j. 45 Az 29/2019-95) žalovaný neprovedl opětovně pohovor se zákonným zástupcem žalobce a). Navíc se žalovaný nezabýval tím, zda se v případě žalobce a) zvýšila jeho schopnost formulovat své názory (srov. § 29 odst. 4 správního řádu), což lze s ohledem na tříletý časový odstup a jeho věk předpokládat. V předcházejícím řízení tak žalovaný nepostupoval tak, aby byl alespoň *zjištěn názor* žalobce a), kterýžto postup lze i s ohledem na skutkové okolnosti případu považovat přinejmenším za vhodný. Skutečnost, že v době vydání napadeného rozhodnutí A bylo žalobci téměř 16 let, nasvědčuje tomu, že je to právě žalobce a), který je nejlépe disponován k tomu, aby o svém příběhu podal výpověď a byl tak v řízení před žalovaným řádně slyšen (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2019, sp. zn. IV. ÚS 1002/2019).
41. Ve věci žalobce a) byly proto pohovor se zákonným zástupcem a pohovor se samotným žalobcem a) [nebo přinejmenším zjištění jeho názoru jiným způsobem] nezbytné ke zjištění stavu věci, neboť žalovaný nedisponoval jakýmkoliv konkrétními skutečnostmi týkajícími se rodinného a soukromého života žalobce a) a jeho pohledu na něj, popřípadě obecně na jeho návrat do země původu. Nemohl tak posoudit, zda žalobci a) nehrozí nebezpečí vážné újmy (s ohledem na jeho právo na rodinný a soukromý život), pokud mu není znám rozsah a kvalita jeho integrace do české společnosti, jeho osobní vztah k zemi jeho původu nebo rozsah a kvalita rodinných vztahů (zejména s otcem a babičkou) nacházejících se na území ČR, případně mezilidských vztahů v rámci kolektivu.
42. NSS v rozsudku ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 235/2018-32, totiž uvedl: „*Aplikace zákona o azylu se nemůže dostat do kolize s mezinárodními závazky České republiky, které vyplývají z čl. 8 [Evropské úmluvy], který garantuje ochranu v situacích skutečně nepřiměřeného zásahu do soukromého či rodinného života cizince. Proto ani při posuzování otázky možného udělení doplňkové ochrany nelze odhlížet od čl. 8 [Evropské úmluvy]. Nejvyšší správní soud konstatuje, že samotná existence rodinného života automaticky neznamená povinnost udělit doplňkovou ochranu za účelem jeho realizace. Je třeba zkoumat, zda případné vycestování nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky České republiky; zejména, zda se nemůže jednat o natolik dlouhodobý a intenzivní vztah, nejčastěji dlouholeté manželství či dokonce rodinu s dětmi, aby i s ohledem na stupeň integrace jednotlivých členů rodiny, (ne)bylo možno vyloučit pravděpodobnost reálné zpětné integrace v zemi původu cizince. V rozsudku ze dne*

28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, zdejší soud mimo jiné konstatoval: „Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ *Obdobně v rozsudku ze dne 2. ledna 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47, se uvádí: „Není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky“* (důraz přidán zdejším soudem). V rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35, NSS uvedl, že „čl. 8 [Evropské úmluvy] dopadá i na cizince, kteří nemají v České republice rodinu, neboť pokrývá též právo na osobní život, jež zahrnuje aspekty sociální identity a právo na vytváření a rozvíjení vztahů s jinými lidskými bytostmi a vnějším světem“.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

43. Soud proto shrnuje, že žaloby jsou důvodné, neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadených rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění. Z tohoto důvodu napadená rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil, a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
44. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci měli ve věci úspěch, a proto jim náhrada nákladů řízení náleží. Ta zahrnuje náklady na zastoupení advokátem, které tvoří odměna za zastoupení a náhrada hotových výdajů.
45. Soud ve vztahu k náhradě nákladů řízení každému ze žalobců uvážil následovně. Zástupce žalobců provedl v řízení před spojením věcí ke společnému projednání za každého žalobce zvlášť dva účelné úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby – § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. K odměně za právní služby v souhrnné výši 6 200 Kč byla přičtena paušální částka jako náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky. Zástupce žalobců je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto je součástí odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů též náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 1 428 Kč, tj. 21 % z částky 6 800 Kč. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 228 Kč je žalovaný povinen každému ze žalobců uhradit podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s. k rukám jejich zástupce, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 9. května 2022

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce